

INIȚIATIVA CETĂȚENEASCĂ EUROPEANĂ: UN INSTRUMENT PENTRU IMPLICARE ȘI CETĂȚENIE ACTIVĂ

ICE de la A la Z

ABSTRACT - RO

Yilly Vanessa Pacheco, Dulce Lopes (Editori)

ABSTRACT

Yilly Vanessa Pacheco

TRADUCERE ÎN LIMBA ROMÂNĂ DE

Ana-Maria Bercu și Elena Cigu

**Inițiativa cetățenească europeană: un instrument pentru
implicare și cetățenie activă**

ICE de la A la Z

Yilly Vanessa Pacheco, Dulce Lopes (Editori)

Abstract

Yilly Vanessa Pacheco

**Traducere în limba română de
Ana-Maria Bercu și Elena Cigu**

Volumul „Inițiativa cetățenească europeană: un instrument pentru implicare și cetățenie activă. ICE de la A la Z” este disponibilă în versiune online gratuită prin intermediul paginii de internet a editurii și prin catalogul Universității din Göttingen (GUK), la Biblioteca de Stat a Germaniei și la Universitatea din Göttingen (<https://www.sub.uni-goettingen.de>) [ISBN: 978-3-86395-585-4; DOI: <https://doi.org/10.17875/gup2023-2305>]. Se aplică termenii de licență pentru versiunea online.

ECi from
A to Z
EUROPEAN CITIZENS' INITIATIVE
A TOOL FOR ENGAGEMENT AND ACTIVE CITIZENSHIP

Erasmus+

Volumul este rezultatul proiectului ECI: From A to Z - European Citizens' Initiative: A Tool for Engagement and Active Citizenship (ECI: De la A la Z - Inițiativa cetățenilor europeni: un instrument pentru implicare și cetățenie activă), un proiect finanțat Erasmus+ în temeiul Contratului nr. 2020-1-PT01-KA203-078546 între Agenția Națională Portugheză Erasmus și Universitatea din Coimbra (coordonator).
Universități partenere: Universitatea Georg-August din Göttingen, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași și Universitatea din Vigo.

GEORG-AUGUST-UNIVERSITÄT
GÖTTINGEN IN PUBLICA COMMODO
SEIT 1737

UNIVERSITATEA
„ALEXANDRU IOAN CUZA”
din IAȘI

Universidade de Vigo

Traducere în limba română de Ana-Maria Bercu și Elena Cigu.

(Translation into Romanian language by Ana-Maria Bercu and Elena Cigu.)

DOI: <https://doi.org/10.47907/ICEECI/2023>

Inițiativa cetățenească europeană: un instrument pentru implicare și cetățenie activă

ICE de la A la Z

Abstract

Publicația „Inițiativa cetățenească europeană: un instrument pentru implicare și cetățenie activă. ICE de la A la Z” cuprinde contribuții pentru a înțelege mai bine și a dezvolta mai departe mecanismul inițiativei cetățenești europene. Acest instrument participativ și de stabilire a agendei introdus prin Tratatul de la Lisabona nu și-a atins încă întregul său potențial de implicare a cetățenilor, nici nu a determinat schimbări semnificative ale politicii așteptate inițial.

Având acest lucru în minte, proiectul ICE de la A la Z a avut ca scop promovarea cunoștințelor și a pașilor de urmat în vederea depunerii unei inițiative cetățenești europene în cadrul învățământului superior, prin implicarea cercetătorilor și a studenților din patru universități diferite (Universitatea din Coimbra, Portugalia, Universitatea Georg-August din Göttingen, Germania, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași, România și Universitatea din Vigo, Spania) pentru a lucra împreună cu scopul de a împărtăși preocupările și viziunile comune asupra rolului și politicilor Uniunii Europene.

Publicația, disponibilă online aici, descrie metodologia urmată și rezultatele obținute în cadrul proiectului, dar mai mult decât atât, este un set de instrumente practice pentru toți cei care doresc să afle mai multe despre inițiativa cetățenească europeană și cum să o pună în practică. Aceasta este o prezentare succintă a contribuțiilor.

PARTEA I

INIȚIATIVA CETĂȚENEASCĂ EUROPEANĂ ÎN DETALIU

Ce este o inițiativă cetățenească europeană (ICE)?

Această secțiune începe cu cadrul constituțional al ICE. În capitolul său, "Inițiativa cetățenească europeană: Cadru constituțional", Peter-Tobias Stoll (Universitatea Georg-August din Göttingen) oferă o prezentare generală a ICE din perspectiva constituțională în dreptul Uniunii Europene, deoarece ICE, în esența sa, este un element al democrației la nivelul Uniunii Europene. El afirmă că ICE este un element important al democrației și participării europene. Termenul de participare democratică semnifică adesea aceste două dimensiuni și relația strânsă dintre ele. Diversele elemente și mecanisme pentru participarea publică trebuie privite în context pentru a evalua corect întregul registru al Uniunii Europene în a oferi cetățenilor europeni o voce și a-i implica în activitățile Uniunii.

În urma discuției privind ICE în contextul dreptului constituțional al UE, Pablo Riquelme Vázquez (Universitatea din Vigo) analizează mai profund caracterul ICE în contribuția sa intitulată "Ce fel de instrument participativ este ICE?". Autorul abordează două probleme-cheie: 1) Ce tip de instrument participativ este ICE? 2) Și, în mod mai general, ce se așteaptă de la instrumente precum ICE în ceea ce privește (a) conștientizarea politică a cetățenilor, (b) transparența procedurală și (c) capacitatea de rezolvare a problemelor? Pentru aceasta, autorul începe prin a situa ICE într-un spectru mai larg de inovații democratice care au o dinamică evidentă de jos în sus în ceea ce privește introducerea de probleme politice pe agenda publică. Apoi, prezintă o comparație conceptuală a diferitelor proceduri de luare a deciziilor:

democrație directă, plebiscit și mecanisme deliberative. Autorul conchide că inițiativa cetățenilor europeni aparține ultimei categorii. Prin urmare, este esențial să se amintească raționamentul care o inspiră: participarea activă și directă a cetățenilor europeni la formularea politicilor UE este, în fiecare caz, mediată de instituțiile sale.

Pentru ce este o inițiativă cetățenească europeană?

În secțiunea "Pentru ce este o inițiativă cetățenească europeană?", Mihaela Tofan (Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași) explică scopurile ICE. Conform lucrării sale, principalul obiectiv al inițiativei cetățenești europene este de a da puterea cetățenilor de a participa activ la luarea deciziilor de politică publică în UE. Într-adevăr, cei care sunt hotărâți să acționeze într-o problemă specifică au șansa de a crea o inițiativă cetățenească și de a influența inițiativa legislativă a Comisiei Europene prin prezentarea unei propuneri specifice pentru o nouă legislație europeană privind acea problemă. Autoarea abordează, de asemenea, alte scopuri studiate de literatură referitoare la ICE: 1) „Gas pedal” – pedala de accelerație a ICE, care constă în utilizarea unei inițiative cetățenești pentru a accelera o direcție de acțiune în sensul adoptării legislației europene, față de care cetățenii europeni nu sunt mulțumiți de ritmul relativ lent al acțiunii europene; 2) „Brake pedal” – pedala de frână a ICE, atunci când utilizarea unei ICE este destinată să oprească sau să întârzie o anumită propunere a UE care nu este foarte populară printre cetățenii europeni; 3) ICE ca instrument de îmbunătățire, când utilizarea inițiativei ajută la îmbunătățirea sau corectarea legislației existente, în funcție de percepțiile cetățenilor europeni cu privire la un anumit subiect; 4) ICE ca instrument de negociere, când mecanismul este utilizat nu neapărat cu intenția de a modifica legea, ci mai presus de toate pentru a permite exprimarea nemulțumirii la un nivel mai ridicat de influență, determinând astfel o schimbare în politica de reglementare europeană; 5) ICE ca instrument catalizator, ceea ce înseamnă utilizarea procesului ICE pentru a construi alianțe largi în întreaga UE, creând rețele trans-europene de cetățeni care pot fi activate cu ușurință pentru a echilibra o inițiativă specifică, chiar și atunci când procedura ICE nu va avea succes, și 6) ICE ca instrument de promovare, ceea ce înseamnă utilizarea inițiativei ca o oportunitate de a face o grupare sau o persoană particulară mai cunoscută în sfera publică și, prin urmare, de a-și răspândi mesajul.

În aceeași secțiune, Fernando Borges (Universitatea din Coimbra) prezintă contribuțiile studenților la întrebarea "Pentru ce este o inițiativă cetățenească europeană?". Bazat pe activitățile pe care le-au dezvoltat studenții în timpul proiectului, Borges evidențiază că pentru studenții implicați, ICE este un instrument de manifestare a puterii poporului, adică la îndemâna cetățenilor UE. Aceștia au recunoscut că puterea vine cu șansa de a da formă viitorului, de a construi o Europă mai bună sau de a schimba ordinea actuală a lucrurilor. Autorul concluzionează că ICE este un canal pentru a fi auzite vocile oamenilor, dar cu un filtru de colaborare vital între persoane care trebuie să lucreze împreună pe baza valorilor și obiectivelor comune pentru a beneficia de un viitor mai bun în Uniunea Europeană.

Hendrik Nahr (Make.org) abordează tema "Participarea politică ca instruire democratică: cazul ICE și ecosistemul mai larg al instrumentelor de implicare europeană". În lucrarea sa, autorul explorează legătura dintre participare și abilități democratice, iar cazul ICE este deosebit de interesant în acest sens. În contextul unui sistem mai larg de participare în UE ce stimulează acțiunea democratică, Nahr discută, de asemenea, cum instrumentele democratice inovatoare ar putea consolida nu numai participarea în Europa, ci și să contribuie la creșterea abilităților democratice în UE și pune în discuție nevoia unei reinventări democratice continue.

Articolul Anastasiei Karatzia (Universitatea din Essex) se concentrează asupra întrebării despre scopul ICE, privind cadrul juridic revizuit al unei ICE și, în special, ceea ce se întâmplă după ce o inițiativă a adunat un milion de semnături. Cu toate acestea, articolul nu își propune să ofere un răspuns cuprinzător la întrebarea pusă, ci mai degrabă să ofere un punct de pornire pentru discuții cu privire la perspectiva legiuitorilor UE asupra scopului ICE și viitorul ICE în lumina legislației mai recent adoptate care guvernează procedura ICE (Regulamentul 2019/788, denumit în continuare „Noul Regulament ICE”).

Carmen Montesinos Padilla (Universitatea Complutense din Madrid) discută virtuțile și limitările inițiativei cetățenești europene. Autoarea explorează relația dintre deficitul democratic, inițiativa cetățenească și politicile UE. Conform acesteia, încă de la începuturile sale, una dintre cele mai frecvente critici ale proiectului european a fost slaba sa legitimitate democratică, iar democrația reprezintă mijlocul central de legitimare a puterii politice. În articolul său, Montesinos Padilla evaluează cu precauție contribuțiile pe care ICE le-a adus și poate să le aducă la consolidarea caracterului democratic al UE. Autoarea abordează problemele de proiectare și limitele inerente ale inițiativei cetățenești europene. În ceea ce privește funcționalitatea ICE, autoarea concluzionează că, în ciuda neajunsurilor privind mecanismul de funcționare și, poate, a rădăcinilor ICE încă insuficiente, relevanța acesteia constă în faptul că cetățenii și organizațiile societății civile pot influența agenda politică a UE prin intermediul său. Ea concluzionează că prin intermediul ICE este posibil să se reducă decalajul dintre cetățeni și UE.

Continuând în aceeași direcție investigativă cu Montesinos Padilla, contribuția lui Ángel Fernández Silva (Universitatea din Salamanca) discută avantajele și problemele mecanismului în contextul noului Regulament. Autorul prezintă, de asemenea, o privire de ansamblu asupra inițiativelor cetățenești europene după intrarea în vigoare a noului regulament. Autorul concluzionează că realizarea unei culturi europene participative nu va fi ușoară, deoarece legitimitatea instituțiilor europene nu poate fi acordată „de jos în sus”. Prin urmare, ICE poate contribui la abordarea acestei situații aducând voci valoroase din societatea civilă la instituțiile UE.

Ce cuprinde o inițiativă cetățenească europeană?

Această secțiune se referă la elementele și conținutul unei inițiative cetățenești europene. Mai întâi, Yilly Vanessa Pacheco (Universitatea Georg-August din Göttingen) explică în detaliu elementele constitutive ale formularului "Cerere de înregistrare", oferind câteva sfaturi organizatorilor pentru a evita greșelile comune în primul stadiu de înregistrare a inițiativei lor. Apoi, autoarea realizează o prezentare detaliată a diferitelor secțiuni ale formularului online, respectiv Organizatori, Inițiativă, Sprijin și Finanțare și Proceduri și Condiții.

În proiectarea și înregistrarea unei ICE, organizatorii pot găsi sprijin, sfaturi, instruire și îndrumare în Forumul Inițiativei Cetățenilor Europeni gestionat de Serviciul European de Acțiune pentru Cetățeni (ECAS). Prin urmare, în contribuția lor, Vasiliki Mustakis și Elisa Lironi (ECAS) explică rolul activ al ECAS. În plus, autorii se referă la munca pe care Forumul Inițiativei Cetățenilor Europeni (înainte Centrul de Suport ICE) a făcut-o până acum în diseminarea și sprijinirea inițiativelor cetățenești europene și oferă o prezentare generală a trecutului, prezentului și viitorului acestora prin lentila ECAS.

Cine intervine într-o inițiativă cetățenească europeană?

Această secțiune se concentrează asupra actorilor implicați în ICE, harta și cronologia unei ICE și a întrebării privind eficacitatea. În prima contribuție a acestei secțiuni, "Harta privind procedura ICE și actorii implicați", Ana-Maria Bercu (Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași) ilustrează parcursul unei ICE, cum procedura depinde de interacțiunea mai multor actori, privați și publici, europeni și naționali, și îi leagă pe toți împreună în instrumentul transformator pe care inițiativa cetățenească îl reprezintă.

Concret, al treilea articol din această secțiune evaluează eficacitatea ICE. Alexandra Aragao, Fernando Borges și Eduardo Figueiredo (Universitatea din Coimbra) prezintă activitățile realizate cu studenții, evaluând diferite inițiative depuse la Comisie. Autorii au adoptat două metode de evaluare: SWOT și SOAR. Prima permite studenților să identifice punctele tari, punctele slabe, oportunitățile și amenințările (Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threats - SWOT) ale inițiativelor studiate. A doua metodă se concentrează pe punctele tari (S), oportunități (O), aspirații (A) și rezultate (R) pentru a dezvălui întregul potențial al inițiativei ca mecanism participativ atunci când se evaluează impactul pe termen scurt, mediu și lung.

Cum pot fi implicat într-o inițiativă cetățenească europeană?

Această secțiune adună contribuții de la organizatorii de inițiative și puncte de contact ICE și oferă sfaturi despre implicare și sprijin pentru cetățeni. Olga Kikou (End the Cage Age) oferă idei despre a șasea inițiativă de succes: End the Cage Age,

care a solicitat Comisiei să propună legislație pentru a elimina cuștile din creșterea animalelor în întreaga UE. În lucrarea sa "Cum să organizezi o ICE. În spatele scenei Inițiativei Cetățenilor Europeni "End the Cage Age", Kikou reflectă asupra mai multor faze cu care organizatorii s-au confruntat în cadrul acestei inițiative: de la construirea cazului până la coordonarea unei rețele de organizații de sprijin și mobilizarea sprijinului din partea Parlamentului European și a altor părți interesate. Lucrarea se încheie cu angajamentul istoric pe care Comisia l-a anunțat în răspunsul său la această inițiativă la 30 iunie 2021: de a propune eliminarea cuștilor din creșterea animalelor în întreaga UE.

În contribuția sa "Cum să sprijini o ICE?", Dulce Lopes (Universitatea din Coimbra) îi invită pe cetățeni să-și dezvolte abilitățile participative și să-și promoveze interesul pentru problemele Uniunii Europene. Autoarea solicită cetățenilor UE o cetățenie activă și oferă câteva sfaturi: informarea despre inițiativele existente ale ICE care colectează semnături, semnarea acestora și răspândirea informațiilor către cetățeni. Colectarea a un milion de semnături nu este ușoară, dar sprijinirea inițiativelor cetățenești europene poate fi făcută online, într-un mod alert. Lucrarea invită, de asemenea, să se caute mai multe informații pe site-ul forumului ICE.

În continuarea acestei linii, Koldo Martin Sevillano (Universitatea din Vigo) răspunde unei întrebări-cheie pentru a promova mai mult angajamentul cetățenilor în contextul ICE: "Unde pot găsi ajutor?". În primul rând, autorul vă invită să vizitați site-ul Inițiativei Cetățenilor Europeni ca punct de pornire și apoi să accesați Forumul ICE, unde cetățenii vor găsi informații relevante pentru cetățenii individuali și organizatorii de inițiative.

În ceea ce privește instituțiile care oferă asistență organizatorilor și mai multe informații despre ICE în general, Regina Quelhas Lima și Graça Murias (Punctul de Contact pentru ICE din Portugalia) își împărtășesc opiniile despre ICE din perspectiva Punctului de Contact pentru ICE. Regulamentul (UE) 2019/788 a introdus crearea unei rețele de Puncte de Contact Naționale pentru a asigura proximitatea cu cetățenii UE și pentru a crește gradul de conștientizare publică despre inițiativele cetățenilor europeni. Punctele de Contact Naționale, așa cum este prevăzut în conformitate cu articolul 4(6) din Regulament, furnizează informații și asistență grupurilor de organizatori cu privire la aspectele care cad în competența națională a statelor membre și cooperează cu Comisia Europeană în ceea ce privește activitățile de informare și comunicare. Autorii explică procesul de implementare națională în Portugalia și diferitele activități pe care Punctul de Contact pentru ICE din Portugalia le-a desfășurat pentru a promova ICE.

PARTEA II

A A PROIECTULUI ERASMUS+ ICE DE LA A LA Z

Scopurile Proiectului ICE de la A la Z

Tamara Álvarez (Universitatea Complutense din Madrid) explică în contribuția sa obiectivele proiectului Erasmus+ ICE de la A la Z. Principalul obiectiv a fost de a contribui la dezvoltarea competențelor și abilităților de implicare civică și participare în cele patru universități partenere pentru a acoperi lacunele din curriculum instituțiilor de învățământ superior europene, pentru a promova implicarea civică și participarea cetățenească printre studenții lor. Alte obiective specifice sunt detaliate în contribuția lui Álvarez.

Cursuri online despre ICE

Unul dintre cele mai importante rezultate ale proiectului este concepția și dezvoltarea unui curs online despre inițiativa cetățenească europeană. Sílvia Nolan și João Costa e Silva (Universitatea din Coimbra) explică în contribuția lor diferitele etape din spatele cursului (proiectare, planificare, dezvoltare, implementare, evaluare etc.) și activitățile desfășurate în diferitele module cu cei 148 de studenți înscriși în cele două cohorte ale proiectului. Cursul, mai întâi deschis pentru studenții participanți la universitățile partenere, va rămâne disponibil pe platforma de învățare la distanță a Universității din Coimbra până în 2028 și va deschide ediții pentru toți cetățenii interesați să obțină mai multe cunoștințe despre ICE și să promoveze implicarea cetățenească și participarea civică.

Sesiuni introductive și curs intensiv privind ICE

Elena Rusu Cigu (Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași) prezintă rezultatele sesiunilor introductive online și ale cursului intensiv desfășurat la Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași. Scopul principal al Cursului Intensiv a fost să ofere cunoștințe esențiale despre ICE și să dezbată principalele instrumente pentru participarea la procesul decizional al UE. În plus, activitățile menționate au servit, atât pentru a disemina obiectivele și activitățile proiectului ce urmau a fi realizate, cât și pentru a-i introduce pe studenții participanți tutorilor proiectului. O descriere detaliată a activităților realizate în sesiunile introductive și în cursul intensiv, precum și a rezultatelor de învățare și aspectelor tehnice, sunt furnizate în caietul de lucru.

Activități de învățare prin colegialitate

Silviu-Mihail Tiță (Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iași) explică că în contextul Proiectului ICE, învățarea prin colegialitate reprezintă orice strategie care implică colaborarea membrilor echipei de proiect ICE și a studenților într-o situație de învățare formală și informală. Autorul oferă perspectiva asupra activităților desfășurate ca învățare prin colegialitate în timpul proiectului și asupra strategiilor pedagogice utilizate pentru a lucra în medii interculturale.

Prezență online și strategii de joc

Alexandra Aragão și Dulce Lopes (Universitatea din Coimbra) abordează strategiile de prezență online și strategiile de joc adoptate în cadrul proiectului. Contribuția autorilor constă în a explica modul în care crearea unui site web și utilizarea platformelor de social media (Facebook, Instagram și Twitter) au făcut mai ușor dezvoltarea de idei noi, obținerea sprijinului din partea persoanelor fizice și juridice și diseminarea inițiativelor proiectului. În ceea ce privește strategiile de joc, autorii prezintă jocul educațional "Raiders of the Lost European Citizens' Initiative", care a fost conceput special pentru proiectul ICE de la A la Z. Acest joc online a fost conceput pentru a oferi o experiență interactivă inițiativei cetățenești europene, inclusiv puzzle-uri și indicii cu privire la procesul de inițiere a unei inițiative până la aprobarea acesteia. Jucătorii vor afla, de asemenea, despre inițiative care au fost aprobate până acum și câte semnături sunt necesare pentru a face o inițiativă de succes. Jocul este disponibil pe site-ul ICE de la A la Z.

Modele ICE

În timpul implementării proiectului, au fost dezvoltate două Modele ICE: primul la Universitatea din Vigo (martie 2022) și al doilea la Universitatea Georg-August din Göttingen (octombrie 2023). Așa cum explică Agata Daszko (Universitatea

Georg-August din Göttingen), în partea finală a fiecărui ciclu al proiectului, a fost cerut participanților să lucreze în echipe mixte și să-și proiecteze propriile inițiative în concordanță cu cunoștințele dobândite în etapele anterioare ale proiectului (în principal cursul online și activitățile de învățare între colegi). Capitolul "Modele ICE" prezintă contextul, prezentarea generală și perspectivele activităților desfășurate în modelele din Vigo și Göttingen.

Inițiativele studenților

În acest capitol, Fernando Borges (Universitatea din Coimbra) adună un total de 15 inițiative dezvoltate de studenți și prezentate în Modelele ICE din Vigo și Göttingen. Titlul, logo-ul, obiectivele, prevederile tratatelor și organizatorii fiecărei inițiative sunt prezentate în această contribuție detaliu. Autorul oferă, de asemenea, principalele idei ale feedback-ului de la Comisia fictivă cu privire la aceste inițiative. Acesta concluzionează că studenții au venit cu propuneri inovative și pline de creativitate pentru a îmbunătăți viața în UE. Participanții la Modelul ICE au folosit propunerile pentru a-și exprima îngrijorările pentru viitorul Europei și au folosit etapele unei inițiative pentru a combate unele probleme în desfășurare.

În ultimul capitol al cărții ICE de la A la Z se evaluează îndeplinirea obiectivelor proiectului. Pe baza sondajului la care au răspuns participanții după finalizarea Modelului ICE ca activitate finală, Fernando Borges și Dulce Lopes (Universitatea din Coimbra) prezintă rezultatele referitoare la întrebările despre planul de lucru și organizare, sesiunile introductive, cursul online, activitățile de învățare prin colaborare și modelul ICE. Autorii concluzionează că rezultatele arată că participanții au fost într-o mare măsură mulțumiți cu activitățile și experiențele la care au luat parte și cu modul general de organizare și implementare al proiectului. Din punctul de vedere al echipei ICE de la A la Z, acest lucru se traduce prin munca colaborativă intensă, care a generat rezultate solide, și un grad imens de devotament acordat predării și instruirii în problemele Uniunii Europene.

Autori

Agata Daszko, Universitatea Georg-August din Göttingen

Alexandra Aragão, Universitatea din Coimbra

Ana-Maria Bercu, Universitatea Alexandru Ioan Cuza University din Iasi

Anastasia Karatzia, Scoala de Drept Essex

Ángel Fernández Silva, Universitatatea Salamanca

Carmen Montesinos Padilla, Universitatea Complutense din Madrid

Dulce Lopes, Universitatea din Coimbra

Eduardo Figueiredo, Universitatea din Coimbra

Elena Cigu, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iasi

Elisa Lironi, ECAS

Fernando V. Borges, Universitatea din Coimbra

Graça Múrias, Portuguese Contact Point ECI

Hendrik Nahr, Make.org

João Costa e Silva, Universitatea din Coimbra

Koldo Sevillano, Universitatea din Vigo

Mihaela Tofan, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iasi

Olga Kikou, End the Cage Age

Pablo Riquelme Vázquez, Universitatea din Vigo

Peter-Tobias Stoll, Universitatea Georg-August din Göttingen

Regina Quelhas Lima, Portuguese Contact Point ECI

Rita Aroso Duarte, Universitatea din Coimbra

Sílvia Nolan, Universitatea din Coimbra

Silviu Tiță, Universitatea Alexandru Ioan Cuza din Iasi

Tamara Álvarez, Universitatea din Vigo

Vasiliki Mustakis, ECAS

Yilly Vanessa Pacheco, Universitatea Georg-August din Göttingen